

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania Z. B.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranego jednorazowego odszkodowania,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 14 grudnia 2022 r.,

zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt III WSC 3/22 III Ua 29/21,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2022 r. odrzucił jako niedopuszczalną skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się Z. B. od wyroku tego Sądu z dnia 13 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wyrokiem z dnia 13 stycznia 2022 r. oddalił apelację odwołującej się od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 21 lipca 2021 r. Przedmiotem postępowania w tej sprawie było odwołanie od decyzji organu rentowego (KRUS) z dnia 26 marca 2021 r., zobowiązującej odwołującą się do zwrotu jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej w

kwocie 4.045 zł z powodu wstecznego wyłączenia jej z ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od dnia 1 grudnia 2015 r. do dnia 7 listopada 2016 r.

W dniu 5 kwietnia 2022 r. odwołująca się wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 13 stycznia 2022 r. W treści tej skargi podała, że wartość przedmiotu sporu wynosi 4.045 zł.

Sąd Okręgowy przypomniał w związku z tym, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Po wpływie skargi kasacyjnej do Sądu drugiej instancji, Sąd ten bada, czy jest ona w konkretnym przypadku dopuszczalna, to jest czy została wniesiona przez uprawniony podmiot i w stosunku do orzeczenia, które może być zaskarżone tym środkiem zaskarżenia oraz czy został zachowany termin do jej wniesienia i czy spełnia ona wymagania formalne. Brak któregośkolwiek ze wskazanych warunków oznacza zaś, że skarga kasacyjna jest dotknięta brakiem uzasadniającym jej odrzucenie na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., ponieważ w myśl tego przepisu Sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd drugiej instancji uznał, że rozpoznawana sprawa nie mieści się w kategorii spraw wymienionych w art. 398² § 1 k.p.c., od których przysługuje prawo do wniesienia skargi kasacyjnej. Wartość przedmiotu sporu (i zaskarżenia) w tej sprawie - dotyczącej zwrotu jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej - wynosi 4.045 zł. W konsekwencji, skoro jest to kwota niższa od 10.000 zł, to skarga kasacyjna jest niedopuszczalna z mocy prawa i dlatego też, na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c., podlega odrzuceniu.

Odwołująca się Z.B. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 27 kwietnia 2022 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 398² § 1 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu i była niedopuszczalna z uwagi na to, że wartość przedmiotu zaskarżenia Sąd ustalił na kwotę 4.045 zł, podczas gdy hipotetyczna wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 14.045 zł.

Uzasadniając ten zarzut, żaląca się podniosła, że Sąd przyjął wartość przedmiotu zaskarżenia, którą wskazał KRUS, a więc organ, który wydał decyzję. Ponadto organ rentowy podał, że jest to hipotetyczne ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia. W ocenie żalącej się, wartość ta nie może być jednak wiążąca, zwłaszcza że ona sama ustaliła wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 14.045 zł.

Powołując się na tak sformułowany i uzasadniony zarzut, żaląca się wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, ewentualnie o „reassumpcję zarządzenia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawane w niniejszym postępowaniu zażalenie jest całkowicie bezzasadne.

Sprawa, w której żaląca się wniosła skargę kasacyjną, jest bez wątpienia sprawą o prawo majątkowe, gdyż przedmiotem sporu w tej sprawie, a następnie przedmiotem zaskarżenia była i jest nadal konkretna kwota wypłaconego żalącej się jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, do zwrotu której (jako nienależnie pobranego świadczenia) została ona zobowiązana decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Z tej przyczyny sprawa ta nie należy do spraw wymienionych w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., w których skarga kasacyjna jest dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Wymaga równocześnie podkreślenia, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu jest określony treścią decyzji organu

rentowego i zakresem wniesionego od niej odwołania, a sąd w postępowaniu wywołanym odwołaniem rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji (art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.) w granicach jej treści i przedmiotu (por. przykładowo wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210; z dnia 8 października 2015 r., I UK 452/14, LEX nr 1816588; z dnia 17 marca 2016 r., III UK 83/15, LEX nr 2026236 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286; z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11, LEX nr 844747; z dnia 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 215; z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 314/09, LEX nr 604214). W sprawie takiej, jak ta, w której zostało wniesione rozpoznawane zażalenie, wartość przedmiotu sporu z całą pewnością nie może być zatem wyższa od wartości przedmiotu decyzji. Z kolei wartość przedmiotu zaskarżenia, decydująca o dopuszczalności skargi kasacyjnej, nie może być wyższa niż wartość przedmiotu sporu.

Co już wcześniej zostało podniesione, postępowanie w niniejszej sprawie zostało zainicjowane odwołaniem od decyzji zobowiązującej żalącą się do zwrotu kwoty 4.045 zł i to ta właśnie kwota określała wartość przedmiotu sporu, a następnie wartość przedmiotu zaskarżenia. Podawana obecnie przez żalącą się kwota 14.045 zł, określona przez nią jako „hipotetyczna”, nie pozostaje natomiast w jakikolwiek związku z kwotą wymienioną wcześniej w decyzji organu rentowego. Zresztą sama żaląca się również nie wyjaśnia, w jaki sposób kwota ta została obliczona, zaś użyte przez nią określenie „hipotetyczna” należy uznać za enigmatyczne i nieznajdujące żadnego oparcia w okolicznościach faktycznych sprawy, a przez to zupełnie dowolne. Co więcej, w skardze kasacyjnej żaląca się wymienia przecież jedynie kwotę 4.045 zł jako tę, której obowiązkiem zwrotu została obciążona.

Ma więc rację Sąd drugiej instancji, uznając, że skarga kasacyjna wniesiona przez żalącą się jest niedopuszczalna z przyczyn, o których mowa w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Taka skarga podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]

